

چکیده

پژوهش حاضر از نوع پژوهش‌های همبستگی - مقایسه‌ای بود که با هدف بررسی رابطه‌ی بین هیجان‌خواهی و نگرش به مصرف مواد مخدر در بین دانش‌آموزان دبیرستانی شهرستان ممسنی انجام شد. آزمودنی‌های پژوهش شامل ۴۰۰ نفر از دانش‌آموزان دختر و پسر (۱۷۱ پسر و ۲۲۹ دختر) سال سوم دبیرستان و پیش‌دانشگاهی بودند. نمونه‌گیری به روش خوشه‌ای چند مرحله‌ای انجام گرفت. یافته‌ها نشان داد که بین هیجان‌خواهی و نگرش به مصرف مواد مخدر در هر دو جنس، رابطه وجود دارد و با افزایش هیجان‌خواهی، نگرش افراد به مصرف مواد مخدر بیشتر می‌شود. با این حال در افراد هیجان‌خواه این رابطه تأیید نشد. هم‌چنین بین مؤلفه‌ی عدم بازداری مقیاس هیجان‌خواهی و نگرش به مصرف مواد مخدر در هر دو جنس رابطه وجود دارد. علاوه بر این نتایج این پژوهش نشان داد که بین گروه عادی و هیجان‌خواه در عامل نگرش به مصرف مواد مخدر در هر دو جنس تفاوت معناداری وجود دارد.

بررسی رابطه‌ی هیجان‌خواهی

با نگرش به مصرف مواد مخدر در دانش‌آموزان

بیان مسئله

از هزاران سال پیش انسان‌ها برای مداوای بیماری‌ها، تسکین دردها و کاهش رنج روانی از داروها استفاده می‌کرده‌اند. مصرف و سوء مصرف داروهای روان‌گردان^۱ به جهت آن که حالات روانی را تغییر می‌دهد، می‌تواند خلق را بهبود بخشد، موجب خوشی شود و یا ادراک را دگرگون سازد و از اضطراب بکاهد بیشتر مورد توجه بوده است (روزنهان، سلیگمن، ۲۰۰۰).

نوجوانان به دلیل داشتن ویژگی‌هایی چون استقلال‌طلبی، کنجکاوی و هیجان‌خواهی^۲، پیروی از همسالان و عدم انقیاد به قدرت والدین، بیشتر در معرض خطر مصرف مواد می‌باشند. به همین دلیل همواره هدف اصلی توزیع‌کنندگان مواد مخدر هستند. بر این اساس می‌توان گفت که نوجوانان جزء آسیب‌پذیرترین گروه‌های سنی می‌باشند (مجله پیوند، تابستان، ۱۳۸۳). نتایج تحقیقات پژوهشگرانی چون زاکرمن (۱۹۷۹) و ساتکر و اسمیت (۱۹۷۲) نیز نشان می‌دهد که هیجان‌خواهی به‌عنوان یکی از ویژگی‌های شخصیتی که دارای ۴ مؤلفه‌ی ۱. حادثه‌جویی^۳، ۲. تجربه‌جویی^۳، ۳. بازداری‌زدایی^۴، ۴. ملال‌پذیری می‌باشد و با مصرف مواد مخدر رابطه دارد (سیدمحمدی، ۱۳۸۰).

سیدحمیدحسینی
کارشناس ارشد روان‌شناسی عمومی
مشاور مدارس (استان فارس)

کلیدواژه‌ها: هیجان‌خواهی،
مصرف مواد مخدر، داروهای
روان‌گردان، نوجوانان.

یافته‌های بال، کارول و ساویل (۱۹۹۴) نشان داد که افراد زیاد هیجان‌خواه، بیشتر از افراد کم‌هیجان‌خواه از داروهای غیرمجاز استفاده می‌کنند. هم‌چنین اختلال روانی و مصرف بیش از یک نوع ماده‌ی مخدر که از نشانه‌های شدیدتر مصرف مواد مخدر هستند در آن‌ها دیده می‌شود. (شولتز، ۱۹۹۵).

زاکرمن (۱۹۹۴) بر این عقیده است که افراد زیاد هیجان‌خواه، بیشتر سیگار می‌کشند، الکل مصرف می‌نمایند، با سرعت رانندگی می‌کنند، تصادف و محکومیت‌های بیشتری به خاطر رانندگی به هنگام مستی دارند، به فعالیت‌های جنسی زیاد می‌پردازند و بیشتر در معرض بیماری ایدز قرار دارند (فصیح‌زاده، ۱۳۸۱).

کیل پاتریک و همکارانش (۱۹۷۲) پژوهشی با عنوان «رابطه‌ی مؤلفه‌های هیجان‌خواهی با اعتیاد» در بیمارستانی که سربازان نظامی در آن‌جا بستری بودند، انجام دادند. نتایج نشان داد که معتادان در چهار خرده‌مقیاس هیجان‌خواهی، نمرات بالاتری از افرادی که مواد مخدر و الکل مصرف نمی‌کردند، کسب نمودند (سیدمحمدی، ۱۳۸۰). هم‌چنین نتایج تحقیق ساتیندروبلک (۱۹۸۴) نشان داد که مصرف‌کنندگان حشیش، در تمام چهار خرده‌مقیاس هیجان‌خواهی، نمرات بالاتری کسب کردند. هم‌چنین تفاوت معنی‌داری بین نمرات خرده‌مقیاس عدم بازداری مقیاس هیجان‌خواهی افراد مصرف‌کننده‌ی حشیش و آن‌هایی که مصرف نمی‌کردند، یافت شد (ساتیندرو بلک، ۱۹۸۴).

در این پژوهش محقق با تکیه بر نظریه‌ی زاکرمن و هم‌چنین نتایج مطالعات افرادی از جمله بال، کارول، ساویل، کوستن (۱۹۹۴) و کیل پاتریک، ساتکر و اسمیت (۱۹۷۲) که به بررسی رابطه‌ی هیجان‌خواهی و مصرف مواد مخدر پرداخته‌اند و در بعضی مطالعات نیز آن را تأیید نموده‌اند، پژوهش خود را مطرح نموده است تا به بررسی رابطه‌ی هیجان‌خواهی و نگرش به مصرف مواد مخدر در بین دانش‌آموزان دبیرستانی بپردازد.

اهمیت و ضرورت مسئله

در این قسمت اهمیت و ضرورت مسئله از دیدگاه دانشمندان و محققان صاحب‌نظر در این

زمینه، مورد بررسی قرار می‌گیرد:

لشنر^۴ (۲۰۰۱) یکی از صاحب‌نظران در زمینه‌ی اعتیاد بیان می‌دارد که ۸۲ درصد مردم جهان اعتیاد و گرایش به مواد مخدر را مهم‌ترین عامل تهدیدکننده‌ی رفاه و امنیت اجتماعی و سلامت فردی می‌دانند (مجله‌ی پیوند، تابستان ۱۳۸۳). لذا جامعه‌ای که رفاه و امنیت اجتماعی و سلامت فردی در آن در رتبه‌ی پایینی قرار داشته باشد از پیشرفت خوبی برخوردار نخواهد بود. این جامعه، مردمی با سطح استرس و اضطراب بالا خواهد داشت.

برتل^۵ و سینگل^۶ (۱۹۹۸) از دیگر صاحب‌نظران در این زمینه، بیان می‌دارند که در طول سال‌های اخیر مصرف مواد، منجر به گسترش بیماری‌هایی نظیر ایدز و هپاتیت شده است که به نظر می‌رسد. همه‌گیری این بیماری‌ها بیش از مصرف مواد، جان انسان‌ها را به مخاطره انداخته‌اند و همین امر سبب حمایت جدی سیاست‌گزاران از برنامه‌های کاهش آسیب شده است (وزارت بهداشت، ۱۳۸۱).

در بسیاری از کشورهای دنیا تزریق مواد یکی از مهم‌ترین راه‌های انتقال ویروس ایدز به‌شمار می‌رود. مصرف مواد ارتباط نزدیکی با مبتلا شدن به ویروس HIV (ایدز) دارد. این ویروس در معتادان از راه استفاده از وسایل آلوده‌ی تزریقی انتقال می‌یابد. از میان تمام راه‌های انتقال ویروس، تزریق مستقیم مواد آلوده به جریان خون، مؤثرترین راه انتقال آن به‌شمار می‌رود. احتمال آلودگی به این شیوه بسیار بیشتر از انتقال جنسی می‌باشد. به همین دلیل در شیوع بیماری ایدز در مناطق مختلف دنیا، تزریق مواد، نقش اساسی را ایفا می‌نماید. در حالی که در جهان میزان انتقال ویروس HIV ناشی از مواد آلوده‌ی تزریق ۵ تا ۱۰ درصد کل موارد ایدز را تشکیل می‌دهد (گزارش سازمان بهداشت جهانی، Whoreport، ۱۹۹۹). این رقم در ایران به بیش از ۶۴ درصد موارد می‌رسد. با توجه به گزارش سازمان بهداشت جهانی که در بالا ذکر شد و آماری که وزارت بهداشت در کشور ایران منتشر کرده است، برداشتن قدم‌های جدی و محکم در جهت ریشه‌یابی این مسئله از اهمیت اساسی برخوردار خواهد بود.

در جایی دیگر گروهی از محققان از جمله سینگل (۱۹۶۶)، هیتز (۱۹۹۳)، وداک (۱۹۹۵)

عقیده دارند که سیاست یا برنامه‌ای باید در جهت کاهش عواقب منفی بهداشتی، اجتماعی، اقتصادی ناشی از مصرف مواد طرح‌ریزی شود؛ هرچند که فرد مصرف‌کننده به مصرف مواد خود ادامه دهد (وزارت بهداشت، ۱۳۸۱). با توجه به نظرات اندیشمندان به نظر می‌رسد که عواقب اعتیاد و مصرف مواد می‌تواند برای جان انسان‌ها بسیار خطرناک و تهدیدکننده‌تر باشد.

از ضرورت‌های انجام این تحقیق استناد به

نوجوانان به دلیل داشتن ویژگی‌هایی چون

استقلال طلبی، کنجکاوی و هیجان‌خواهی،

پیروی از همسالان و عدم انقیاد به قدرت

والدین، بیشتر در معرض خطر مصرف مواد

می‌باشند

در اوایل مهرماه و شروع سال تحصیلی

از دانش‌آموزان دوره دبیرستان و

پیش‌دانشگاهی آزمون‌های هیجان‌خواهی

و نگرش به مصرف مواد مخدر اخذ شود و

جهت اطلاع مدیر، معاون، دبیران و مشاور

مدرسه در پرونده پرورشی درج و بایگانی

گردد

آمارهای ارائه شده توسط سازمان جهانی بهداشت، مرکز پیشگیری از مصرف مواد مخدر ایران، مرکز پیشگیری از مصرف مواد مخدر استان فارس و مرکز بهداشت ممسنی می‌باشد. این آمارها می‌گویند: «در جهان ۲۰۰ میلیون معتاد وجود دارد (نشریه همراه، تیرماه ۸۳) و در کشور ایران ۲ میلیون نفر معتاد است که تعداد ۳۰۰ هزار نفر آن‌ها معتاد تزریقی می‌باشند (نشریه همراه، خرداد ۱۳۸۳)، استان فارس هم یکی از رتبه‌های اول تا سوم در زمینه‌ی اعتیاد را در اختیار دارد (مرکز پیشگیری از مصرف مواد مخدر تهران، ۱۳۸۳) در استان فارس در بین دانش‌آموزان حدود ۱۱۶ نفر تریاک، ۳۰ نفر هروئین و ۸ نفر حشیش مصرف می‌کنند (مرکز پیشگیری از مصرف مواد مخدر در سازمان آموزش و پرورش استان فارس، ۱۳۸۳). از تعداد ۸۷۰۰ نفر مراجعه‌کننده به مرکز بهداشت و درمان ممسنی در مدت ۱۸ ماه که همه‌ی آن‌ها از روی اختیار و اراده به این مرکز مراجعه کردند،

پاسخ آزمایش ۳۰۱ نفر از آن‌ها مثبت بود که شامل ۳/۴۷ درصد از کل مراجعه‌کنندگان می‌باشد (شبکه بهداشت و درمان ممسنی، ۱۳۸۳).

علاقه‌ی فردی محقق به این موضوع که آیا صفات شخصیتی می‌تواند با مصرف مواد مخدر در نوجوانان رابطه داشته باشد یا خیر، نیز مزید بر علل ذکر شده بالا گردید و زمینه برای انجام این پژوهش فراهم شد.

فرضیه‌های تحقیق

۱. بین نمرات مقیاس هیجان‌خواهی پسران هیجان‌خواه با نمرات آن‌ها در آزمون نگرش به سوء مصرف مواد مخدر همبستگی وجود دارد.
۲. بین نمرات مقیاس هیجان‌خواهی دختران هیجان‌خواه با نمرات آن‌ها در آزمون نگرش به سوء مصرف مواد مخدر همبستگی وجود دارد.
۳. بین نمرات مقیاس هیجان‌خواهی پسران عادی با نمرات آن‌ها در آزمون نگرش به سوء مصرف مواد مخدر همبستگی وجود دارد.
۴. بین نمرات مقیاس هیجان‌خواهی دختران عادی با نمرات آن‌ها در آزمون نگرش به سوء مصرف مواد مخدر همبستگی وجود دارد.
۵. بین مؤلفه‌ی عدم بازداری مقیاس هیجان‌خواهی پسران با نمرات آن‌ها در آزمون نگرش به سوء مصرف مواد مخدر همبستگی وجود دارد.
۶. بین مؤلفه‌ی عدم بازداری مقیاس هیجان‌خواهی دختران با نمرات آن‌ها در آزمون نگرش به سوء مصرف مواد مخدر همبستگی وجود دارد.
۷. بین مؤلفه‌ی عدم بازداری پسران هیجان‌خواه با نمرات آن‌ها در آزمون نگرش به سوء مصرف مواد مخدر همبستگی وجود دارد.
۸. بین مؤلفه‌ی عدم بازداری دختران هیجان‌خواه با نمرات آن‌ها در آزمون نگرش به سوء مصرف مواد مخدر همبستگی وجود دارد.
۹. بین نمرات نگرش به سوء مصرف مواد مخدر پسران عادی و پسران هیجان‌خواه تفاوت وجود دارد.
۱۰. بین نمرات نگرش به سوء مصرف مواد مخدر دختران عادی و دختران هیجان‌خواه تفاوت وجود دارد.

۱۱. بین نمرات نگرش به سوء مصرف مواد مخدر گروه عادی و گروه هیجان‌خواه تفاوت وجود دارد.

تعریف نظری و عملیاتی متغیرها

الف. تعریف نظری هیجان‌خواهی: «هیجان‌خواهی» یکی از جنبه‌های محدود شخصیت است که با نیاز به احساسات و تجربه‌های متنوع بدیع و پیچیده، میل به خطر جویی جسمانی و اجتماعی به‌خاطر چنین تجربه‌هایی تعریف می‌شود (زاگرن، ۱۹۷۹، به نقل از کریمی، ۱۳۸۱).

ب. تعریف نظری مصرف مواد مخدر: افراط در استفاده از مواد مخدر همراه با وابستگی به آن‌ها به نحوی که سلامتی یا زندگی اجتماعی یا شغلی مصرف‌کننده آسیب ببیند (جیمز و زندن، ۱۹۹۸).
 - تعریف عملیاتی: میزان نگرش به مصرف مواد مخدر نمراتی است که از پرسش‌نامه‌ی ۱۶ سؤال نگرش به مصرف مواد مخدر به‌دست می‌آورد (موسوی و همکاران، ۱۳۷۸).

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع همبستگی مقایسه‌ای است که در آن رابطه‌ی بین هیجان‌خواهی و نگرش به مصرف مواد مخدر در دانش‌آموزان دبیرستانی شهرستان ممسنی مورد بررسی و مقایسه قرار گرفته است.

روش گردآوری اطلاعات

نگارنده در این پژوهش با هماهنگی

آموزش و پرورش شهرستان و دبیرستان‌ها و مراکز پیش‌دانشگاهی، تعداد ۴۰۰ نفر از دانش‌آموزان سوم دبیرستانی و پیش‌دانشگاهی را از نظر هیجان‌خواهی و نگرش به مصرف مواد مخدر مورد بررسی قرار داده است.

جامعه‌ی آماری

جامعه‌ی آماری در این پژوهش کلیه دانش‌آموزان مشغول به تحصیل در سال تحصیلی ۸۴ - ۸۳ بودند.

نمونه و روش نمونه‌گیری

آزمودنی‌های این بررسی تعداد ۴۰۰ نفر از دانش‌آموزان دختر و پسر (۱۷۱ پسر ۲۲۹ دختر) سال سوم دوره‌ی متوسطه و پیش‌دانشگاهی بوده است که به روش خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب شدند.

ابزارهای پژوهش

الف. مقیاس هیجان‌خواهی ذاکرمن: در این پژوهش شکل خلاصه‌شده‌ای از بخش چهارم مقیاس هیجان‌خواهی ذاکرمن مورد استفاده قرار گرفت. ذاکرمن این مقیاس را در سال ۱۹۷۸ تهیه کرد. این مقیاس از چهار عامل فرعی «هیجان‌طلبی و ماجراجویی»، «تجربه‌طلبی»، «گریز از بازداری» و «ملال‌پذیری» تشکیل می‌شود. برای هر یک از این عوامل فرعی، ده ماده تست در نظر گرفته شده است. مجموع مواد مقیاس شامل ۴۰ ماده دو جزئی می‌باشد که اجزاء هر ماده با دو جزء A و B از هم مجزا و مشخص می‌شوند، به‌طوری که آزمودنی‌ها می‌توانند به یک جزء از هر ماده پاسخ دهند. چنانچه مردان و زنان در این

جدول شماره ۱

هیجان‌خواهی		متغیر ملاک	
		متغیر پیش‌بین	
دختران هیجان‌خواه	پسران هیجان‌خواه	جنسیت	ضریب همبستگی پیرسون
۰/۱۷	۰/۲۴	ضریب همبستگی پیرسون	
۱۵	۱۵	تعداد (N)	
۱۳	۱۳	درجه آزادی (df)	
معنادار نیست	معنادار نیست	سطح معنادار	

ضریب همبستگی بین نمرات هیجان‌خواهی و نگرش به سوء مصرف مواد مخدر پسران و دختران هیجان‌خواه

پرسش نامه، نمره‌ی بالاتر از ۲۰ کسب نمایند جزء گروه هیجان‌خواه و چنانچه نمره‌ی کمتر از ۲۰ کسب نمایند جزء گروه عادی محسوب می‌شوند. در ایران آقای مجید محوی شیرازی اعتبار و روایی این مقیاس را ۰/۷۸ و ۸۰ درصد محاسبه کرد.

ب. پرسش نامه‌ی نگرش به مصرف مواد مخدر: این پرسش نامه دارای ۱۶ سؤال می‌باشد که توسط موسوی و همکاران (۱۳۷۸) تهیه شده است. سؤالات این پرسش نامه در خصوص رابطه‌ی مصرف مواد مخدر با مصرف سیگار، احساس بزرگی کردن، شادی و بی‌خیالی... تدوین شد. اعتبار و پایایی این پرسش نامه توسط موسوی و همکاران (۱۳۷۸) به ترتیب ۰/۶۵ و ۰/۶۰ به دست آمده است (پیام مشاور، ۱۳۸۲).

روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

در این پژوهش به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی (میانگین، انحراف استاندارد، ضریب همبستگی پیرسون) و در جهت تجزیه و تحلیل یافته‌ها از آمار استنباطی (t تست گروه‌های مستقل) استفاده شده است.

سؤال اول و دوم تحقیق: آیا بین نمرات هیجان‌خواهی پسران و دختران هیجان‌خواه با نمرات آن‌ها در آزمون نگرش به مصرف مواد مخدر رابطه وجود دارد؟

با توجه به داده‌های جدول شماره ۱، چنانچه مشاهده می‌شود بین نمرات مقیاس هیجان‌خواهی و نگرش به مصرف مواد مخدر در پسران هیجان‌خواه، همبستگی مثبت وجود دارد. این همبستگی برابر با $r_{xy} = 0/24$ می‌باشد که از لحاظ آماری معنی‌دار نیست. همچنین داده‌های همین جدول نشان می‌دهد بین نمرات هیجان‌خواهی و نگرش به مصرف مواد مخدر در دختران هیجان‌خواه نیز همبستگی مثبت وجود دارد؛ این همبستگی برابر با $r_{xy} = 0/17$ می‌باشد که از لحاظ آماری معنی‌دار نیست. بنابراین بین نمرات هیجان‌خواهی و نگرش به مصرف مواد مخدر پسران و دختران هیجان‌خواه، همبستگی معناداری وجود ندارد.

سؤال سوم و چهارم تحقیق: آیا بین نمرات مقیاس هیجان‌خواهی پسران و دختران عادی با نمرات آن‌ها در آزمون نگرش به مصرف

مواد رابطه وجود دارد؟

با توجه به داده‌های جدول شماره ۲، چنانچه مشاهده می‌شود، بین نمرات مقیاس هیجان‌خواهی و نگرش به مصرف مواد مخدر پسران عادی، همبستگی مثبت وجود دارد. این همبستگی برابر با $r_{xy} = 0/63$ می‌باشد که از لحاظ آماری و در سطح ۰/۰۱ معنادار است. آنچه از داده‌های همین جدول دریافت می‌شود، نشان می‌دهد بین نمرات هیجان‌خواهی و نگرش به مصرف مواد مخدر دختران عادی نیز همبستگی مثبت وجود دارد. این همبستگی برابر با $r_{xy} = 0/56$ است، که از لحاظ آماری و در سطح ۰/۰۱ معنادار می‌باشد. بنابراین بین نمرات هیجان‌خواهی و نگرش به مصرف مواد مخدر دختران و پسران عادی، همبستگی معناداری وجود دارد.

سؤال پنجم و ششم تحقیق: آیا بین مؤلفه‌ی عدم بازداری مقیاس هیجان‌خواهی پسران و دختران با نمرات آن‌ها در آزمون نگرش به مصرف مواد مخدر رابطه وجود دارد؟

با توجه به داده‌های جدول شماره ۳، چنانچه مشاهده می‌شود بین نمرات مؤلفه‌ی عدم بازداری و نگرش به مصرف مواد مخدر پسران همبستگی مثبت وجود دارد و این همبستگی برابر با $r_{xy} = 0/61$ می‌باشد که از لحاظ آماری و در سطح ۰/۰۱ معنادار است. آنچه از داده‌های این جدول دریافت می‌شود نشان می‌دهد که بین نمرات مؤلفه‌ی عدم بازداری و نگرش به مصرف مواد مخدر دختران نیز همبستگی مثبت وجود دارد. این همبستگی برابر با $r_{xy} = 0/73$ است که از لحاظ آماری و در سطح ۰/۰۱ معنادار می‌باشد. بنابراین بین نمرات مؤلفه‌ی عدم بازداری و نگرش به مصرف مواد مخدر پسران و دختران، همبستگی معناداری وجود دارد.

سؤال هفتم و هشتم: آیا بین مؤلفه‌ی عدم بازداری مقیاس هیجان‌خواهی پسران و دختران هیجان‌خواه با نمرات آن‌ها در آزمون نگرش به مصرف مواد مخدر رابطه وجود دارد؟

جدول شماره ۲

متغیر ملاک	هیجان‌خواهی		متغیر پیش‌بین
	پسران عادی	دختران عادی	
نگرش به مصرف مواد مخدر	جنسیت		
	ضریب همبستگی پیرسون	۰/۶۳	۰/۵۶
	تعداد (N)	۱۵۶	۲۱۴
	درجه آزادی (df)	۱۵۴	۲۱۲
	سطح معنادار	۰/۰۱	۰/۰۱

ضریب همبستگی بین نمرات هیجان‌خواهی پسران و دختران عادی با نمرات آن‌ها در آزمون نگرش به مصرف مواد مخدر

جدول شماره ۳

متغیر ملاک	مؤلفه‌ی عدم بازداری		متغیر پیش‌بین
	پسران	دختران	
نگرش به مصرف مواد مخدر	جنسیت		
	ضریب همبستگی پیرسون	۰/۶۱	۰/۷۳
	تعداد (N)	۱۷۱	۲۲۹
	درجه آزادی (df)	۱۶۹	۲۲۷
	سطح معنادار	۰/۰۱	۰/۰۱

ضریب همبستگی مؤلفه‌ی عدم بازداری و نگرش به مصرف مواد مخدر در پسران و دختران

پسران و دختران هیجان‌خواه تفاوت معناداری وجود دارد؟

آنچه از داده‌های جدول شماره ۵ دریافت می‌شود، مقدار t محاسبه شده $(-۳/۲۷۰)$ برای پسران هیجان‌خواه با درجه‌ی آزادی ۱۶۹ بزرگتر از مقدار t جدول $(۲/۵۷۶)$ می‌باشد و مقدار t محاسبه شده $(-۵/۷۱۳)$ برای دختران هیجان‌خواه با درجه‌ی آزادی ۲۲۷ هم بزرگتر از مقدار t جدول $(۲/۵۷۶)$ است لذا نتیجه می‌گیریم که در عامل نگرش به مصرف مواد مخدر بین پسران و دختران هیجان‌خواه و پسران و دختران عادی با ۹۹ درصد اطمینان، تفاوت معناداری وجود دارد.

سؤال یازدهم تحقیق: آیا بین نمرات نگرش به مصرف مواد مخدر گروه عادی و هیجان‌خواه، تفاوت وجود دارد؟

آنچه از داده‌های جدول شماره ۶ مشاهده می‌شود، مقدار t محاسبه شده $(۵/۶۰۸)$ با درجه‌ی آزادی ۳۹۸ بزرگتر از مقدار t جدول $(۲/۵۷۶)$ می‌باشد. لذا نتیجه می‌گیریم که در عامل نگرش به مصرف مواد مخدر بین گروه عادی و هیجان‌خواه با ۹۹ درصد اطمینان، تفاوت معناداری وجود دارد.

نتیجه‌گیری

در این قسمت به تفسیر و تبیین فرضیه‌ها و نتایج بدست آمده از داده‌ها پرداخته می‌شود:
فرضیه شماره ۱: «بین نمرات مقیاس هیجان‌خواهی پسران هیجان‌خواه با نمرات آن‌ها در آزمون نگرش به مصرف مواد مخدر همبستگی وجود دارد». نتایج بدست آمده در جدول شماره ۴-۹ نشان داد که ضریب همبستگی محاسبه شده $(r=۰/۳۴۹)$ از لحاظ آماری معنادار نیست، در نتیجه فرضیه شماره یک تأیید نمی‌شود.

فرضیه شماره ۲: «بین نمرات مقیاس هیجان‌خواهی دختران هیجان‌خواه با نمرات آن‌ها در آزمون نگرش به مصرف مواد مخدر همبستگی وجود دارد». نتایج بدست آمده در جدول شماره ۱۰-۴ نشان داد که ضریب همبستگی محاسبه شده $(r=۰/۱۷۱)$ از لحاظ آماری معنادار نیست، در نتیجه فرضیه شماره دو نیز تأیید نمی‌شود.

بازداری و نگرش به مصرف مواد مخدر دختران هیجان‌خواه همبستگی مثبت وجود دارد و این همبستگی برابر با $r_{xy}=۰/۵۷$ می‌باشد که از لحاظ آماری و در سطح $۰/۰۱$ معنادار است. بنابراین بین نمرات مؤلفه‌ی عدم بازداری و نگرش به مصرف مواد مخدر دختران هیجان‌خواه همبستگی معناداری وجود دارد.

سؤال نهم و دهم: آیا بین نمرات نگرش به مصرف مواد مخدر پسران و دختران عادی با

با توجه به داده‌های جدول شماره ۴، چنانچه مشاهده می‌شود، بین نمرات مؤلفه‌ی عدم بازداری و نگرش به مصرف مواد مخدر پسران هیجان‌خواه، همبستگی مثبت وجود دارد. این همبستگی برابر با $r_{xy}=۰/۰۴$ می‌باشد که از لحاظ آماری معنادار نیست بنابراین بین نمرات مؤلفه‌ی عدم بازداری و نگرش به مصرف مواد مخدر پسران هیجان‌خواه، همبستگی معناداری وجود ندارد. همچنین داده‌های این جدول نشان می‌دهد بین نمرات مؤلفه‌ی عدم

جدول شماره ۴

مؤلفه‌ی عدم بازداری			متغیر پیش‌بین	متغیر ملاک
دختران هیجان‌خواه	پسران هیجان‌خواه	جنسیت	نگرش به مصرف مواد مخدر	
۰/۵۷	۰/۰۴	ضریب همبستگی پیرسون		
۱۵	۱۵	تعداد (N)		
۱۳	۱۳	درجه آزادی (df)		
۰/۰۱	معنادار نیست	سطح معنادار		

ضریب همبستگی مؤلفه‌ی عدم بازداری و نگرش به مصرف مواد مخدر در پسران و دختران هیجان‌خواه

جدول شماره ۵

مقیاس	جنسیت	گروه	تعداد	میانگین	انحراف معیار	درجه‌ی آزادی	t	سطح معنادار
نگرش به مصرف مواد مخدر	پسران	پسران هیجان‌خواه	۱۵	۱/۹۶	۰/۴۵۸	۱۶۹	-۳/۲۷۰	۰/۰۱
		پسران عادی	۱۵۶	۱/۷۳	۰/۱۹۳			
	دختران	دختران هیجان‌خواه	۱۵	۲/۰۰	۰/۳۵۲	۲۲۷	-۵/۷۱۳	۰/۰۱
		دختران عادی	۲۱۴	۱/۸۷	۰/۰۰۰			

آزمون t گروه‌های مستقل برای مقایسه نگرش به مصرف مواد مخدر در بین پسران و دختران هیجان‌خواه با پسران و دختران عادی

جدول شماره ۶

مقیاس	گروه	تعداد	میانگین	انحراف معیار	درجه‌ی آزادی	t	سطح معنادار
نگرش به مصرف مواد مخدر	گروه هیجان‌خواه	۳۰	۱۲/۶۳	۳/۴۳۹	۳۹۸	۵/۶۰۸	۰/۰۱
	گروه عادی	۳۷۰	۸/۳۶	۴/۰۵۹			

آزمون t گروه‌های مستقل برای مقایسه‌ی نگرش به مصرف مواد مخدر گروه عادی و گروه هیجان‌خواه

دو فرضیه فوق برخلاف انتظارات محقق و نتایج پژوهش پیشین تأیید نشد. در تحقیقی که به وسیله کیل پاتریک، ساترک و اسمیت (۱۹۷۲) انجام گرفت رابطه هیجان‌خواهی سطح بالا در افراد هیجان‌خواه با مصرف مواد مخدر تأیید شد. انتظار می‌رفت در این تحقیق نیز بر طبق یافته‌های کیل پاتریک و همکارانش (۱۹۷۲) رابطه هیجان‌خواهی سطح بالا در پسران و دختران هیجان‌خواه با نگرش آن‌ها به مصرف مواد مخدر تأیید شود. نتایج خلاف انتظارات را نشان داد و با نظر آن‌ها همسو نبود. از یافته‌های فوق می‌توان چنین نتیجه‌گیری کرد که در پسران و دختران هیجان‌خواه بین سطح هیجان‌بالایی آن‌ها و نگرششان به مصرف مواد مخدر رابطه‌ای وجود ندارد و هرچه سطح هیجان‌خواهی آن‌ها بالاتر باشد نمی‌توان نگرش مثبت‌تری نسبت به مواد مخدر را در آن‌ها پیش‌بینی کرد و زمینه‌ی اعتیاد آن‌ها به مواد مخدر را در آینده جستجو کرد. در تبیین این دو فرضیه می‌توان با استناد بر نظر زاگرم (۱۹۷۹) که بیان داشته: «بالا و پایین بودن هیجان‌خواهی به خودی خود ناپهنجار نیست و بدون تردید، اگر نگوییم همه، باید گفت بسیاری از کسانی که در هیجان‌خواهی نمره‌های زیاد یا کم می‌گیرند، هیچ‌گاه دچار یک اختلال بالینی نمی‌شوند»، چنین اظهار داشت که پیش‌بینی گرفتار شدن افراد دارای سطح هیجان بالا (هیجان‌خواه) در آینده به یک اختلال (اعتیاد)، یک پیش‌بینی کاملاً منطقی نخواهد بود. چنانچه در فرضیه‌های بالا (۱ و ۲) صحت این تبیین تأیید شد.

فرضیه شماره ۳: «بین نمرات مقیاس هیجان‌خواهی پسران عادی با نمرات آن‌ها در آزمون نگرش به مصرف مواد مخدر همبستگی وجود دارد». نتایج بدست آمده از جدول شماره ۴-۱۱ نشان می‌دهد که ضریب همبستگی محاسبه شده ($r=0/634$) در سطح $0/01$ معنادار است به این ترتیب فرضیه‌ی شماره ۳ تأیید می‌شود و با ۹۹ درصد اطمینان می‌توان رابطه بین هیجان‌خواهی و نگرش به مصرف به مواد مخدر را در پسران عادی پیش‌بینی کرد.

فرضیه شماره ۴: «بین نمرات مقیاس هیجان‌خواهی دختران عادی با نمرات آن‌ها در

آزمون نگرش به مصرف مواد مخدر همبستگی وجود دارد». یافته‌های جدول شماره ۴-۱۲ نشان می‌دهد که ضریب همبستگی محاسبه شده ($r=0/536$) در سطح $0/01$ معنادار است به این ترتیب فرضیه شماره ۴ نیز تأیید می‌شود و با ۹۹ درصد اطمینان می‌توان رابطه بین هیجان‌خواهی و نگرش به مصرف مواد مخدر را در دختران عادی پیش‌بینی کرد.

دو فرضیه بالا (۳ و ۴)، مطابق با انتظارات محقق و دیگر پژوهش‌های انجام شده، تأیید شد. در تحقیقاتی که به وسیله گالیزیو و استین (۱۹۸۳) و گالیزیو و رزنتال (۱۹۸۳) انجام گرفت رابطه هیجان‌خواهی با مصرف دارو مورد تأیید واقع شد. فرضیه‌ی بالا نظر محققانی چون گالیزیو، استین و روزنتال را تأیید کرد و با آن‌ها همسو شد. از یافته‌های فوق می‌توان چنین نتیجه‌گیری کرد که با افزایش هیجان‌خواهی در افراد عادی، نگرش این افراد به مواد مخدر مثبت‌تر خواهد شد. اگرچه این نتایج و رابطه‌ها در سطوح بالاتر هیجان‌خواهی یعنی برای افراد هیجان‌خواه، معنادار باقی نمی‌ماند چنانچه در فرضیه‌های شماره یک و دو صحت این گفته‌ها تأیید شد. هیجان‌خواهی در سطح افراد عادی با نگرش به مصرف مواد مخدر رابطه دارد؛ یعنی با افزایش یکی از این متغیرها، دیگری نیز افزایش پیدا می‌کند. پس می‌توان زمینه‌ی اعتیاد را در افراد عادی که سطح هیجان‌خواهی آن‌ها بالا می‌رود جستجو کرد.

فرضیه شماره ۵: «بین نمرات مؤلفه‌ی عدم بازداری (بازداری‌زدایی) مقیاس هیجان‌خواهی پسران با نمرات آن‌ها در آزمون نگرش به مصرف مواد مخدر همبستگی وجود دارد». نتایج بدست آمده از جدول شماره ۴-۱۳ نشان داد که ضریب همبستگی محاسبه شده ($r=0/619$) در سطح

در طول سال‌های اخیر مصرف مواد، منجر به گسترش بیماری‌هایی نظیر ایدز و هپاتیت شده است

گروهی از محققان از جمله سینگل (۱۹۶۶)، هیتز (۱۹۹۳)، و داک (۱۹۹۵) عقیده دارند که سیاست یا برنامه‌ای باید در جهت کاهش عواقب منفی بهداشتی، اجتماعی، اقتصادی ناشی از مصرف مواد طرح‌ریزی شود

یافته‌های بال، کارول و ساویل (۱۹۹۴) نشان داد که افراد زیاد هیجان‌خواه، بیشتر از افراد کم‌هیجان‌خواه از داروهای غیرمجاز استفاده‌می‌کنند

۰/۰۱ معنادار است. به این ترتیب فرضیه شماره‌ی ۵ تأیید می‌شود و با ۹۹ درصد اطمینان می‌توان رابطه‌ی بین مؤلفه‌ی عدم بازداری و نگرش به مصرف مواد مخدر را در پسران پیش‌بینی کرد.

فرضیه شماره ۶: «بین نمرات مؤلفه‌ی عدم بازداری (بازداری‌زدایی) مقیاس هیجان‌خواهی دختران با نمرات آن‌ها در آزمون نگرش به مصرف مواد مخدر همبستگی وجود دارد». نتایج بدست آمده از جدول شماره ۴-۱۴ نشان داد ضریب همبستگی محاسبه شده $(r=0/730)$ در سطح معنادار است و بر این اساس فرضیه‌ی شماره ۶ تأیید می‌شود و با ۹۹ درصد اطمینان می‌توان رابطه‌ی بین مؤلفه‌ی عدم بازداری و نگرش به مصرف مواد مخدر را در دختران پیش‌بینی کرد.

دو فرضیه بالا (۶ و ۵)، مطابق با انتظارات محقق و دیگر پژوهش‌های انجام شده، تأیید شد. در تحقیقاتی که به وسیله‌ی زاگرم (۱۹۸۳) و ساتیندر و بلک (۱۹۸۴) انجام گرفت رابطه‌ی مؤلفه‌ی عدم بازداری (بازداری‌زدایی) مقیاس هیجان‌خواهی با مصرف مواد مخدر تأیید شده است. نتایج بدست آمده از دو فرضیه بالا با نظر محققانی چون زاگرم و ساتیندر و بلک همسو می‌باشد. از یافته‌های فوق می‌توان چنین نتیجه‌گیری کرد که از بین ۴ مؤلفه‌ی هیجان‌خواهی، مؤلفه‌ی عدم بازداری به این علت که شخص را به جستجوی لذت و آن هم در موقعیت‌های اجتماعی، سوق می‌دهد می‌تواند با تأیید شدن رابطه‌اش با مصرف مواد مخدر، متغیر مهمی در پیش‌بینی گرایش نوجوانان و جوانان به مصرف مواد مخدر و الکل و داروهای غیرقانونی باشد.

فرضیه شماره ۷: «بین مؤلفه‌ی عدم بازداری مقیاس هیجان‌خواهی پسران هیجان‌خواه با نمرات آن‌ها در آزمون نگرش به مصرف مواد مخدر همبستگی وجود دارد». نتایج بدست آمده از جدول شماره ۴-۱۵ نشان داد که مقدار t محاسبه شده از $(r_{xy}=0/04)$ از لحاظ آماری معنادار نیست، در نتیجه فرضیه شماره ۷ مورد تأیید واقع نگردید. در این فرضیه، رابطه‌ی مؤلفه‌ی عدم بازداری با نگرش به مصرف مواد مخدر در پسران هیجان‌خواه مورد بررسی قرار گرفت. داده‌های بدست آمده از

جدول شماره ۴-۱۵ نشان می‌دهد که همبستگی معنی‌داری بین مؤلفه‌ی عدم بازداری و نگرش به مصرف مواد مخدر در پسران هیجان‌خواه وجود ندارد.

فرضیه شماره ۸: «بین مؤلفه‌ی عدم بازداری مقیاس هیجان‌خواهی دختران هیجان‌خواه با نمرات آن‌ها در آزمون نگرش به مصرف مواد مخدر همبستگی وجود دارد». نتایج بدست آمده از جدول شماره ۴-۱۶ نشان داد که مقدار t محاسبه شده $(r_{xy}=0/57)$ از لحاظ آماری و در سطح ۰/۰۱ معنادار است پس فرضیه شماره ۸ مورد تأیید قرار گرفت. در این فرضیه رابطه‌ی مؤلفه‌ی عدم بازداری با نگرش به مصرف مواد مخدر در دختران هیجان‌خواه مورد بررسی قرار گرفت. داده‌های بدست آمده از جدول شماره ۴-۱۶ نشان داد که همبستگی معنی‌داری بین مؤلفه‌ی عدم بازداری و نگرش به مصرف مواد مخدر وجود دارد. این فرضیه نظر محققانی چون زاگرم (۱۹۸۳) و ساتیندر و بلک (۱۹۸۴) را تأیید نمود و با آن‌ها هم‌سو بود.

فرضیه شماره ۹: «بین نمرات نگرش به مصرف مواد مخدر پسران عادی و هیجان‌خواه، تفاوت معناداری وجود دارد». نتایج بدست آمده از جدول شماره ۴-۱۷ نشان داد که مقدار t محاسبه شده $(-3/270)$ با درجه‌ی آزادی ۱۶۹ بزرگتر از مقدار t جدول $(2/576)$ می‌باشد و t محاسبه شده $(-3/270)$ در سطح ۰/۰۱ معنادار است. در نتیجه، فرضیه‌ی شماره ۹ تأیید می‌شود و با ۹۹ درصد اطمینان می‌توان اظهار داشت که بین پسران عادی و پسران هیجان‌خواه در عامل نگرش به مصرف مواد مخدر تفاوت معناداری وجود دارد. با توجه به میانگین نمرات در بین پسران عادی $(x=1/73)$ و پسران هیجان‌خواه $(x=1/96)$ درمی‌یابیم که نگرش به مصرف مواد مخدر در پسران هیجان‌خواه بیشتر است.

فرضیه شماره ۱۰: «بین نمرات نگرش به مصرف مواد مخدر دختران عادی و هیجان‌خواه تفاوت معناداری وجود دارد». نتایج بدست آمده از جدول شماره ۴-۱۸ نشان داد که مقدار t محاسبه شده $(-5/713)$ با درجه‌ی آزادی ۲۲۷

بزرگتر از مقدار t جدول $(2/576)$ می‌باشد. t محاسبه شده $(-5/713)$ در سطح ۰/۰۱ معنادار است، در نتیجه فرضیه‌ی شماره ۱۰ تأیید گردید و با ۹۹ درصد اطمینان می‌توان اظهار داشت که بین دختران عادی و دختران هیجان‌خواه در عامل نگرش به مصرف مواد مخدر تفاوت معناداری وجود دارد. با توجه به میانگین نمرات در بین دختران عادی $(x=1/87)$ و دختران هیجان‌خواه $(x=2)$ درمی‌یابیم که نگرش به مصرف مواد مخدر در دختران هیجان‌خواه بیشتر است.

دو فرضیه‌ی بالا (۹ و ۱۰) مطابق با انتظارات محقق و دیگر پژوهش‌های انجام شده، تأیید شد. نتایج این دو فرضیه با نظر محققانی چون کیل پاتریک و همکارانش (۱۹۷۲) و آندراکوبی، آرچر و پانکوست و جردن (۱۹۸۹) همسو می‌باشد. از یافته‌های این دو فرضیه می‌توان چنین نتیجه‌گیری کرد که پسران و دختران هیجان‌خواه دارای نگرش مثبت‌تری به مواد مخدر خواهند بود. در این راستا حمایت و حفاظت توأم با محبت از این افراد جهت گرفتار نشدن در دام اعتیاد و شکوفا نشدن این استعداد بالقوه در آن‌ها، لازم و ضروری می‌نماید.

فرضیه شماره ۱۱: «بین نمرات نگرش به مصرف مواد مخدر گروه عادی و گروه هیجان‌خواه تفاوت وجود دارد». نتایج بدست آمده از جدول شماره ۴-۱۹ نشان داد که مقدار t محاسبه شده $(5/608)$ با درجه‌ی آزادی ۳۹۸ و در سطح ۰/۰۱ بیشتر از مقدار t جدول $(2/576)$ می‌باشد؛ در نتیجه، فرضیه شماره ۱۱ تأیید شد، و با ۹۹ درصد اطمینان می‌توان اظهار داشت که بین گروه عادی و گروه هیجان‌خواه در عامل نگرش به مصرف مواد مخدر تفاوت معناداری وجود دارد. با توجه به میانگین نمرات در دو گروه عادی $(x=1/36)$ و گروه هیجان‌خواه $(x=12/63)$ درمی‌یابیم که نگرش به مصرف مواد مخدر در دختران هیجان‌خواه بیشتر است.

این فرضیه با نظر محققانی چون آرچر و همکارانش (۱۹۸۹)، زاگرم (۱۹۸۹) و اسمیت و همکارانش (۱۹۷۲) همسو می‌باشد. بنابراین احتمال مصرف مواد مخدر و سیگار، نوشیدن الکل، رانندگی با سرعت بالا و آمیزش جنسی

زیاد در اشخاصی که هیجان‌خواهی زیادی دارند در مقایسه با کسانی که هیجان‌خواهی کمتری دارند، بیشتر است.

خلاصه نتایج

در این قسمت نتایج بدست آمده به طور خلاصه آورده می‌شود:

۱. بین نمرات هیجان‌خواهی و نگرش به مصرف مواد مخدر در پسران هیجان‌خواه رابطه‌ای وجود ندارد.

۲. بین نمرات هیجان‌خواهی و نگرش به مصرف مواد مخدر در دختران هیجان‌خواه رابطه‌ای وجود ندارد.

۳. بین نمرات هیجان‌خواهی و نگرش به مصرف مواد مخدر در پسران عادی رابطه وجود دارد.

۴. بین نمرات هیجان‌خواهی و نگرش به مصرف مواد مخدر در دختران عادی رابطه وجود دارد.

۵. بین نمرات نگرش به مصرف مواد مخدر و مؤلفه‌ی عدم بازداری پسران، رابطه وجود دارد.

۶. بین نمرات نگرش به مصرف مواد مخدر و مؤلفه‌ی عدم بازداری دختران رابطه وجود دارد.

۷. بین نمرات نگرش به مصرف مواد مخدر و مؤلفه‌ی عدم بازداری پسران رابطه وجود ندارد.

۸. بین نمرات نگرش به مصرف مواد مخدر و مؤلفه‌ی عدم بازداری دختران هیجان‌خواه رابطه‌ای وجود ندارد.

۹. بین پسران عادی و پسران هیجان‌خواه، در عامل نگرش به مصرف مواد مخدر تفاوت معناداری وجود دارد.

۱۰. بین دختران عادی و دختران هیجان‌خواه، در عامل نگرش به مصرف مواد مخدر تفاوت معناداری وجود دارد.

۱۱. بین گروه هیجان‌خواه و گروه عادی در عامل نگرش به مصرف مواد مخدر تفاوت معناداری وجود دارد.

محدودیت‌های تحقیق

۱. مشکلات فرهنگی آزمودنی‌ها در زمینه

تکمیل کردن پرسش‌نامه

۲. مشکلات همگن کردن گروه‌ها از لحاظ بعضی متغیرها از جمله درآمد والدین، ترتیب تولد، سن و...

۳. چون اجرای پرسش‌نامه وقت نسبتاً زیادی (حدود ۴۵ دقیقه) لازم داشتند لذا بعضی از مدیران مدارس و دبیران آن‌ها به لحاظ احساس مسئولیت در قبال درس دانش‌آموزان، نشانه‌هایی از ناراحتی از خود را بروز می‌دادند.

۴. کمبود منابع و اطلاعات لازم به زبان فارسی در مورد هیجان‌خواهی.

پیشنهادهای تحقیق

الف. پیشنهادهای کاربردی:

۱. در اوایل مهرماه و شروع سال تحصیلی از دانش‌آموزان دوره دبیرستان و پیش‌دانشگاهی آزمون‌های هیجان‌خواهی و نگرش به مصرف مواد مخدر اخذ شود و جهت اطلاع مدیر، معاون، دبیران و مشاور مدرسه در پرونده پرورشی درج و بایگانی گردد.

۲. حفاظت از افراد هیجان‌خواه در مواقع گردش علمی و بازدیدها به این علت که در جستجوی تجارب تازه و خلق صحنه‌های مهیج و احیاناً ماجراجویانه و خطرناک هستند، ضرورت دارد.

۳. هدایت فکری و رفتاری افراد هیجان‌خواه در جهت کسب رفتارهای مطلوب.

ب. پیشنهادهای پژوهشی:

۱. رابطه‌ی بین هیجان‌خواهی و مصرف مواد مخدر در دانشجویان دانشگاه‌ها مورد بررسی قرار گیرد.

۲. رابطه‌ی بین هیجان‌خواهی و تخلفات رانندگی مورد بررسی قرار گیرد.

۳. رابطه‌ی بین هیجان‌خواهی والدین و فرزندان آن‌ها و یا تأثیر آن بر فرزندان مورد بررسی قرار گیرد.

۴. رابطه‌ی بین هیجان‌خواهی و افسردگی و میزان خودکشی مورد بررسی قرار گیرد.

۵. رابطه‌ی بین هیجان‌خواهی و میزان طلاق

زوجین مورد بررسی قرار گیرد.

۶. رابطه‌ی بین ویژگی‌های شخصیتی و هیجان‌خواهی مورد بررسی قرار گیرد.

۷. رابطه‌ی بین انواع ورزش‌ها و هیجان‌خواهی مورد بررسی قرار گیرد.

پی‌نوشت

1. Psychoactive druge
2. Sensation seeking
3. Experience
4. Leshner
5. Brettle
6. Single

منابع در دفتر مجله موجود است.

